

INFLUENCE OF INTERNATIONAL INSTITUTIONS ON THE HARMONIZATION OF FINANCIAL REPORTING OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTITIES

UTJECAJ MEĐUNARODNIH INSTITUCIJA NA HARMONIZACIJU FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

SMREKAR, Nikolina

Abstract: *Since small and medium-sized entities increasingly participate in international trade, the standardisation and harmonisation of financial reporting for SMEs is a prerequisite for them to become recognised and will thus help them join the globalisation process. Because of this it is important to dedicate particular attention on the analysis of the influence of different international institutions on the harmonization of financial reporting of SMEs.*

Key words: *international institutions, harmonization, financial reporting, small and medium-sized entities*

Sažetak: *Uvažavajući činjenicu da mala i srednja poduzeća sve više sudjeluju u međunarodnoj razmjeni, standardizacija i harmonizacija financijskog izvještavanja nameće se kao nužan preduvjet ostvarivanja međunarodne prepoznatljivosti, a time i lakšeg uključivanje u opće globalizacijske procese. Poradi toga važno je dužnu pažnju posvetiti analizi utjecaja različitih međunarodnih institucija na harmonizaciju financijskog izvještavanja MSP-a.*

Ključne riječi: *međunarodne institucije, harmonizacija, financijsko izvještavanje, mala i srednja poduzeća*

Authors' data: Nikolina Smrekar, univ. spec. oec., Ekonomski fakultet – Zagreb, nsmrekar@efzg.hr

1. Uvod

Različite međunarodne organizacije svojim radom nastoje pozitivno utjecati na poboljšanje uvjeta poslovanja malih i srednjih poduzeća (MSP-a). Samo u EU MSP čine 99,8% svih europskih poduzeća, zapošljavaju 67,1% radnika zaposlenih u privatnom sektoru te čak 80% radnika iz industrijskog sektora.[3] Rješavanje problema koji prate poslovanje MSP-a prioritet su međunarodnih organizacija pri čemu se kao najveći problemi ističu sljedeći: (1) administrativno opterećenje, (2) otežan pristup financijama, (3) oporezivanje, (4) nedostatak vještina i znanja, (5) neloyalna konkurencija, (5) pristup programima EU, (6) trajanje naplate potraživanja, (7) nepovoljnija pregovaračka pozicija i dr. [1] U cilju administrativnog, a ponajprije regulatornog rasterećenja MSP-a teži se harmonizaciji odnosno razvoju računovodstvenih standarda koji bi bili posebno prilagođeni MSP-ima i ujedno prihvatljivi na međunarodnoj razini, a čija se primjena očituje u segmentu međunarodnog računovodstva.

2. Uloga IASB-a

Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (IASB) je nezavisno tijelo IASC fundacije (International Accounting Standards Committee Foundation) koje donosi Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI). Misija IASB-a je razviti, u javnom interesu, jedinstveni set visokokvalitetnih, razumljivih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja za sastavljanje financijskih izvještaja opće namjene. U okviru svog djelovanja potiče i podržava različite projekte koji su relevantni kako za velika poduzeća tako i za mala i srednja poduzeća. Iako je IASB prvobitno smatrao da su MSFI prikladni za primjenu u svim poduzećima neovisno o veličini naknadno je prepoznao poteškoće u primjeni tih standarda kod MSP. Stoga je 2003. godine pokrenuo projekt izrade novih međunarodnih računovodstvenih standarda prilagođenih specifičnostima MSP-a. Mišljenja su da globalni standardi financijskog izvještavanja te njihove koristi nisu ograničene samo za poduzeća čije vrijednosnice kotiraju na javnom tržištu kapitala već su neophodni za sva poduzeća. Često se ističe da postojanje komparabilnih financijskih izvještaja malih i srednjih poduzeća postaje nužnost iz nekoliko razloga, a ponajprije radi činjenice da mnoga MSP koriste sredstva inozemnih kreditnih institucija. Da izrada novog seta Standarda nije jednostavan već dugotrajan, složen i vrlo zahtjevan put pokazuje i sama kronologija projekta koja rezultira objavom finalne verzije Standarda (MSFI za SMEs) u srpnju 2009. godine. IASB se pri izradi istih odlučio na primjenu pristupa „odozdo prema gore“ odnosno pristupio je izradi zasebnog dokumenta na način da se s jedne strane, zadovolje potrebe internih i eksternih korisnika uz istovremeno balansiranje između troškova i koristi poduzeća koja su ih dužna primjenjivati. MSFI za MSP je sadržajno podijeljen u 35 standarda koji se organizacijski ne razlikuju od cjelovitih MSFI-a. Međutim već i sam obujam od „samo“ 230 stranica (MSFI su napisani na više od 2500 stranica) ide u prilog činjenici o izvršenju mnogobrojnih pojednostavljenja mjerenja i priznavanja pozicija financijskih izvještaja. Obzirom da

se objavom finalne verzije standarda ne obvezuje zemlje koja su dosada primjenjivale cjelovite MSFI da za segment MSP-a primjenjuju ove nove Standarde svakako je hvalevrijedan podatak da je do danas, prema posljednjim podacima do travnja 2010. godine, preko 60 zakonodavstva usvojilo ili se priprema usvojiti iste u svoj nacionalni zakonodavni okvir.

3. Uloga Europske komisije

Europska komisija zastupa interese EU na međunarodnoj razini. Također aktivno sudjeluje u projektima poticanja raznih institucija diljem svijeta na razmjenu praktičnog iskustva u različitim segmentima djelovanja MSP poduzeća. Kao rezultat potpore malim poduzetnicima u ožujku 2000. godine Europsko vijeće u Lisabonu izdaje Europsku povelju o malim poduzećima.[2] Osnovna namjena Europske povelje je stvaranje regulativnog, administrativnog i fiskalnog okvira pogodnog za poduzetničko djelovanje MSP-a. Kroz razmjenu praktičnih iskustava i znanja različitih zemalja tzv. razmjene „dobre prakse“ nastoje se osigurati bolji uvjeti poslovanja. Svake godine zemlje članice EU konsenzusom određuju nekoliko ključnih pravaca akcija koji će u tom promatranom razdoblju biti prioritetni. Prioritetna područja djelovanja za su: (1) jeftinije i brže osnivanje poduzeća, (2) unapređenje elektronskog pristupa (e-vlada), (3) oporezivanje.[6] Sasvim je evidentno da Europska povelja predstavlja jedan od uspješnih alata koji pomaže zemljama kandidatkinjama u osmišljavanju nacionalne razvojne politike MSP-a i time im osigurava veću spremnost za ulazak u EU. Također Europska komisija prepoznaje sve veću važnost dobro ustrojenih računovodstvenih sustava MSP-a kao izvorišta važnih informacija za interne i eksterne korisnike. Pokreće projekt „Računovodstveni sustavi za mala i srednja poduzeća – preporuke i dobra praksa“ ponajprije radi unapređenja računovodstvenih sustava upravo onih najmanjih poduzeća u cilju zadovoljenja informacijskih potreba njihovih vlasnika/menadžera.

4. Uloga IFAC-a

Međunarodna federacija računovođa (IFAC) jest najpoznatija i najznačajnija globalna organizacija za računovodstvenu profesiju. Osnovana je u Njemačkoj 1977. godine. Osnovna zadaća IFAC-a je da služi jačanju računovodstvene profesije u javnom interesu i na taj način doprinosi razvitku cjelokupne međunarodne ekonomije. IFAC za razliku od 1977. godine, kada ima 63 člana, danas broji 158 članova i suradnika iz 118 zemalja, predstavljajući više od 2.5 milijuna računovođa.[7] Putem nezavisnih odbora za kreiranje standarda IFAC kreira međunarodne standarde u područjima profesionalne etike, revizije i izražavanja uvjerenja, edukacije i računovodstva javnog sektora. IFAC obnaša trostruku ulogu: (1) uspostavlja i promovira primjenu visokokvalitetnih međunarodnih standarda, (2) omogućuje i potiče suradnju između različitih računovodstvenih tijela članica IFAC-a, i (3) služi kao glasnogovornik međunarodne računovodstvene profesije u raznim područjima od javnog interesa.[8] U okviru IFAC-a djeluje nekoliko Odbora od kojih za MSP najznačajniju ulogu ima

Odbor za mala i srednja poduzeća koja pružaju računovodstvene i revizijske usluge (eng. Small and Medium Practices Committee). Kao najznačajniji doprinos ovog Odbora ističe se izdanje praktičnog *Vodiča za primjenu Međunarodnih revizijskih standarda u obavljanju revizije malih i srednjih poduzeća* čija je svrha pomoć revizorima u obavljanju visokokvalitetne i troškovno učinkovite revizije MSP poduzeća.

5. Uloga UNCTAD-a

Udruženje Ujedinjenih naroda za trgovinu i razvoj (UNCTAD) se bavi pitanjima trgovine, investicija i razvoja. Međuvladina radna skupina eksperata za područje međunarodnih računovodstvenih standarda i financijskog izvještavanja (ISAR), je UN-ova skupina stručnjaka osnovana 1982. godine s ciljem promoviranja harmonizacije međunarodnih računovodstvenih standarda. [4] Važno je istaknuti da su ISAR-ovi stručnjaci jedni od prvih zagovornika izrade posebnih računovodstvenih standarda prilagođenih specifičnim potrebama MSP-a. Kao rezultat trogodišnjih napora i održanih konzultativnih sastanaka ISAR predlaže smjernice glede okvira financijskog izvještavanja sukladno kategorizaciji poduzeća na tri razine. [5] Prva razina se odnosi na poduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi ili su to poduzeća od javnog interesa. Njima se kao okvir financijskog izvještavanja predlaže primjena cjelovitih MSFI-a. Druga razina obuhvaća poduzeća čiji vrijednosni papiri ne kotiraju na burzi i ista nisu od javnog interesa pa se predlaže primjena skraćenih MSFI-ja uz primjenu onih standarda koji su od posebne važnosti za MSP. Posebno važno mjesto zauzimaju najmanja poduzeća u kojima su vlasnici najčešće i menadžeri te zapošljavaju mali broj radnika te se njima predlaže primjena računovodstvenih sustava koji se temelje na jednostavnim obračunskim načelima. ISAR, između ostalog, izdaje smjernice za računovodstvo i izvještavanje MSP-a SMEGA LEVEL 2 i SMEGA LEVEL 3. [9] Iako ISAR podupire izradu MSFI za MSP od strane IASB-a ipak prepoznaje specifične potrebe tzv. mikro poduzeća te smatra da predloženi okvir financijskog izvještavanja nije adekvatan za primjenu tim poduzećima. Upravo stoga su SMEGA LEVEL 3 smjernice predložene kao mogući računovodstveni okvir upravo za manja poduzeća koja ne sastavljaju financijske izvještaje opće namjene odnosno čiji izvještaji nisu kreirani za šire grupe korisnika.

6. Zaključak

Mala i srednja poduzeća čine okosnicu gospodarstva Europe. Često se ističe kako su upravo MSP glavni pokretači inovacija, zapošljavanja kao i gospodarskog prosperiteta svake zemlje. Upravo iz tih razloga potrebno je na međunarodnoj razini osigurati najbolje preduvjete za njihov daljnji rast i razvoj. Sudionici smo procesa harmonizacije i standardizacije na raznim poljima, a harmonizacija računovodstvene regulative za mala i srednja poduzeća jedno je od trenutno aktualnih područja djelovanja raznih interesnih skupina. Na međunarodnoj razini postoji mnogo institucija koje prepoznaju specifičnosti poslovanja MSP-a te različitost

informacijskih zahtjeva njihovih korisnika. Procesu harmonizacije računovodstva malih i srednjih poduzeća zasigurno je „dan vjetar u leđa“ između ostalog i nastojanjima različitih međunarodnih institucija te je zasigurno potvrđeno kako iste svojim djelovanjem pospješuju ujednačavanje računovodstvene prakse zemalja EU. U radu su korištene, između ostalog, induktivna, deduktivna te komparativna metoda čijom se primjenom nastojalo prikazati poduzete aktivnosti nekih od najvažnijih međunarodnih institucija i to u onim područjima koja su od posebne važnosti za segment malog i srednjeg gospodarstva. Temeljem navedenoga može se reći da je međusobnim djelovanjem navedenih institucija posljedično ostvaren sinergijski efekt koji je i polučio vidljivim rezultatima u obliku povećane harmonizacije računovodstvene prakse u svijetu.

7. Literatura

- [1] European Commission (2008). Report on the results of the open consultation on a Small Business Act for Europe, *Dostupno na:* www.ec.europa.eu/enterprise/sme. *Pristup:* 28-04-2010
- [2] Europska povelja o malim poduzećima, *Dostupno na:* www.europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm. *Pristup:* 28-04-2010
- [3] Eurostat (2005). key indicators for enterprises in the non-financial business economy, EU27, *Dostupno na:* <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>. *Pristup:* 28-04-2010
- [4] ISAR. *Dostupno na:* <http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=2905&lang=1>. *Pristup:* 28-04-2010
- [5] Krylova, T. (2005). UNCTAD/ISAR Project on Accounting by SMEs, *IFAC SMP/SME Consultative Conference*, Prag, Češka. *Dostupno na:* www.ifac.org/smp. *Pristup:* 28-04-2010
- [6] *Dostupno na:* http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/accounting/accounting_en.htm. *Pristup:* 28-04-2010
- [7] *Dostupno na:* www.ifac.org/MediaCenter/?q=node/view/537. *Pristup:* 28-04-2010
- [8] *Dostupno na:* www.ifac.org/History/. *Pristup:* 28-04-2010
- [9] *Dostupno na:* <http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=2918&lang=1>. *Pristup:* (28-04-2010)

Photo 173. Diploma promotion / Promocija diplomanata